

NAŠ DOM

„Vrli Slovenci: Prava vera bodi vam luč, materni jezik bodi vam ključ do zveličanske narodne omike.“ A. M. Slomšek.

Izhaja vsak drugi četrtek. Naročniki „Slov. Gospodarja“ ga dobivajo zastonj. Posebej naročen velja s poštnino vred **eno kruno** za celo leto. Posamezne številke veljajo 4 h. — Naročnina se pošilja na upravnništvo „Našega Doma“ v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. — Za oznanila se plačuje od navadne vrstice (petit), če se enkrat natisne, po 15 h, dvakrat 25 h, trikrat 35 h.

Slovenci, skrbimo za dobro časopisje in za dobre knjige!

Dragi čitatelj, ali si že kdaj dobro premislil in prevdaril, kako velikansko moč imajo dandanašnji na ljudstvo časopisi in knjige? Gotovo povemo resnico, ako rečemo: kakor nas skušnja uči, le malokdo prav pozna velikansko silo in moč časopisov in knjig. Ako bi dobri katoličani vedeli, koliko hudega storijo med dobrim ljudstvom slabi časniki in slabe knjige, potem bi jih gotovo ne podpirali s tem, da jih naročajo in berejo, kakor žalibog mnogi storijo.

Sovražniki katoliške cerkve se bojujejo proti njej večinoma le po slabih knjigah in časopisih, ker knjiga in časnik več izda, kakor govor pri zborovanjih. Govore poslušaja primeroma le malo število ljudi, knjige in časniki pa gredo od roke do roke tako, da ena slaba knjiga ali en slab časnik lahko okuži tisoč ljudi.

In kako delajo nasprotniki katoliške vere, da bi svoje časnike in knjige tem

ložje spravili v poštene krščanske hiše? Glej, dragi čitatelj, naši verski nasprotniki so zvití ko kačel! Ker dobro vedo, da pridno, verno slovensko ljudstvo ne kupi takoj knjige ali časopisa, ki odkrito napada cerkev in njene naprave, zato začnejo izdajati časnike, ki v začetku niso nasprotni veri in cerkvi, ki včasih celo vero in cerkev hvalijo. Take liste ali knjige potem slovensko ljudstvo naroča in kupuje in s časom se taki listi udomačijo v pošteni slovenski hiši. Ko je tak list udomačen, potem začne polagoma kazati svoje rogove in se zaganjati v sv. vero in njene naprave. Tako se slabo berilo utihotapi v dobre družine.

In kaj napadajo slabi časniki in pogubljive knjige? Zaganjati se začnejo pred vsem v duhovnike. Da bi izpodkopali njih upliv pri ljudstvu, jih grdiyo na vse mogoče načine, jih sramotijo in zasmehujejo. In kako orožje rabijo zoper nje? Poslužujejo se najgršega obrekovanja!

Smešijo seveda tudi papeža in katoliške skofe na najpodlejši način.

Nato pridejo na vrsto cerkveni nauk in

sv. zakramenti. Nič jim ni več svetega, vse nauke in zakramente si upajo zasramovati, posebno pa sv. spoved, ker vedo, da se spovednik ne more braniti, ker ga veže spovedna molčljivost. Zdaj so posebno obrnili svoje orožje zoper zakrament svetega zakona. Hočejo namreč doseči dovoljenje, da bi smela zakonski mož in zakonska žena drug drugega zapustiti in si drugega izbrati. Sovražni časopisi so zdaj navadno polni najgrših napadov na sv. zakon in na tiste, ki branijo nerazdružnost katoliškega zakona.

Dalje sovražni časniki in knjige napadajo čednost, smešijo tiste, ki žive čednostno in lepo krščansko; greh pa in strast nad vse hvalijo in poveličujejo. Mladini jemljejo sramežljivost ter jo naravnost napeljavajo v pohotnost in greh. Bolj ko je mladina razdivjana, tembolj jo hvalijo in čislajo.

Tako je torej delovanje slabih časnikov in knjig! Kako dolžnost imajo pa verni katoličani z ozirom na slabe časnike in knjige?

O pljučih in dihanju.

Predaval prof. dr. Leopold Poljanec.
(Konec.)

Samo za nekaj je bilo treba skrbeti! Že več! Ker so bili zidarji v zaprtem prostoru, začelo bi jim primanjkovati kislica, s časom bi se zadušili kakor miška pri prejšnjem poskusu. Zato mora biti na vrhu stroj, ki stiska v zvon vedno čistega, svežega zraka. S takimi zvoni vzdigajo tudi potopljene ladje iz morja, če le ne ležijo globokejšje ko 40 m. S sličnimi pripravami, ki jim praviš skafandri, ribijo sedaj tudi koralje in školjke bisernice iz morsklega dna; prej si je privezal ribič kamen na noge ter se pogreznil na dno; tam je pograbil bitro, kar je našel okolu sebe; po eni minuti so ga morali izvleči na zrak, drugače se je zadušil.

Po nekaterih otokih Tihega morja ribijo sicer divjaki še danes na ta način bisernice; toda teh ljudij je vedno manj, drug za drugim hiraajo vsled prebudega trpljenja in umirajo na sušici ali jetiki.

Zrak vdihavaš in porabiš pri tem kislec. Kislec pride v pljučne mehurce in se prerije v njih skozi tenko kožico do krvnih žilic,

ki preraščajo mehurce, in do krvi, ki raznese kislec po vsem telesu. Izdihavaš pa seveda dušec, ki ni za dihanje. Izdihavaš dalje vodo, boljše reci vodene pare; saj se ti kadi v hudi zimi iz nosa kakor iz parnega kotla, če nahukneš mrzlo stekleno šipo, se orosi, in vodene kaplje se poredijo nizdolu. Izdihavaš pa še nekaj? Tale voda v stekleni skledici, ki smo nanjo dali svečico, se je nekam spremenila; ni več čista, temveč motna, kalna. Tu sem vam prej nekaj zamolčal. To ni navadna voda, temveč apnena voda; dobiš jo, če ugasiš živega apna ter počakaš, da se izčisti voda na ugašenem apnu. Apnena voda se je tedaj skalila! Zakaj in kdaj se skali apnena voda?

3. poskus. Vzami sodavico ali sifon, na sifonov odlivek ali dulec pritrdi kavčukovo cev, drugi cevin konec drži pod poveznjeno in z vodo napolnjeno steklenico. Če pritisneš na držaj, začne voda burkati, kakor bi vrela, v steklenici pa se nabira poseben plin, ki mu pravijo ogljikov dvokis. V ogljikovem dvokisu ugasne vsako goreče telo, v njem se zadušita miška in tudi človek, če bi le bila posoda zanj dovolj velika. Ogljikov dvokis ni za gorenje, v njem tudi ne moreš dihati. Pri dihanju je nevarnejši nego dušec; ker je strupen pljučem.

V apneno vodo vlij par kapljic sodavice, voda se skali in pobeli. Aha, zdaj je stvar jasna! Ko je gorela sveča pod stekleno posodo, se je porabil pri gorenju kislec iz zraka, tudi sveče je zmanjkalo nekoliko; iz obeh je nastalo v plamenu novo plinasto telo, ki ga zdaj že poznaš, namreč ogljikov dvokis. Pri prvem poskusu se je razstopil ogljikov dvokis v apneni vodi in jo pobelil; čem več se ga je razstopilo, tem višje se je dvignila voda v posodi. Pravijo, da je dihanje počasno gorenje; če je to res, mora človek izdihavati kaj — seveda ogljikov dvokis.

4. poskus. Globoko vdahni zrak ter pridržuj sapo, dokler jo moreš, potem vzami stekleno cevko ali pa slamnato bilko, če ni kaj boljsega pri roki, ter izdahni zrak skozi cevko v pripravljeno apneno vodo. Apnena voda se skali in s časom pobeli. Res tedaj izdihavaš ogljikov dvokis, res dihanje ni nič drugega kakor počasno gorenje.

Človek izdihava torej dušec, vodene pare in ogljikov dvokis. Smrtneoparen je ta plin že, ako ga pride le 1 l na 100 l zraka. Zato te začne boleti glava, če si v zaprti sobi, kjer je zbranih mnogo ljudij kletar omedli v kleti, ko vre mošt v jeseni.

Katoliški slovenski čitatelji! Vaša dolžnost je, skrbeti za to, da se iz slovenskega ljudstva popolnoma iztrebijo slabi časopisi. Skrbeti vam je pred vsem za povzdigo dobrih listov in knjig. Dober kristjan naj torej pridno in skrbno širi med ljudstvom dobre knjige in liste s tem, da jih sosedom priporoča. Čim več dobrih časnikov kdo med ljudstvo razširi, in čim več slabih iz ljudstva odstrani, temveč stori za blagor slovenskega naroda, kateremu reši vero in poštenje.

Katoliški slovenski stariši, vaša sveta dolžnost je, skrbno gledati na to, da vaši otroci ne berejo slabih knjig in listov. Ravno mladini se vsiljujejo slabi spisi in mladina jih hlastno bere v svojo lastno pogubo. Če je enkrat okusila ta strup, potem je izgubljena za dobro delo. Zato očetje in matere, pazite strogo, da se brez vašega vedenja nič ne bere v vaši hiši!

Dolžnost slovenskih starišev pa je tudi, takoj nazaj poslati vsak slab spis ali ga pa uničiti v ogaju, preden je okužil slovensko družino!

Na delo torej, verni katoliški Slovenci, zoper slabe knjige in liste! Vsak si naj šteje v čast, biti odločen in neizprosni nasprotnik vsakega strupenega lista, ki okužuje dobro ljudstvo. Vsak si pa naj šteje tudi v čast, biti prijatelj in razširjatelj dobrih listov in knjig. Katoličan, ki ne podpira po svoji moči katoliškega tiska, nima pravice imenovati se katoličana.

Mladinska organizacija.

Gornja Radgona. Prvo četrletno poročilo o delovanju „Dekliške zveze“ v letu 1906. V prvem četrletju je zveza priredila tri poučne shode, pri katerih je bilo slišati te-le govore: „Kako naj živimo narodno med seboj“, govorila R. Zemljič. „Devica orleanska, francoska junakinja“, govorila prvi del L. Rožman, drugi del govorila T.

Čemu sem vam pravil vse to? Prvič je važno za vsakega človeka, da ve, kaj je zrak, kakšno je dihanje. Dalje bi pa h koncu še rad povedal nekaj nasvetov. Kolikokrat sem prišel po zimi h kakšnemu kmetu na obisk, a kar vrglo me je iz sobe, tak slab in sprijen je bil zrak v njej. Dobri ljudje so bili, nisem jih hotel opominjati, da naj zračijo pridno stanovanje po letu in po zimi, mogoče bi jih žalil.

Če je v zaprti sobi več ljudi, porabijo ves kislec iz zraka; dušec ostane, na novo se napravi ogljikov dvokis, oba pa škodujeta človeškemu zdravju. Ravno isto velja za hleve, saj diba živina kakor ljudje. Če pokaraš ljudi, porečejo navadno: „Po letu itak zračimo, po zimi pa ne kaže odpirati na stežaj oken in vrat, drugače se stanovanje preveč razhladi, im mi porabimo vse preveč drv, ki so sedaj tako draga.“ Ti ljudje se silno motijo. Zrak v zaprti sobi ni samo slab in škodljiv, temveč ima v sebi

Hrašovec. Deklamacije so bile: Marijina mladost, I. del, deklamirala J. Strah; Marijina mladost, II. del, deklamirala A. Fras. Marija brezmadežna, dekl. M. Stefanec. Marijina zaroka, I. del, dekl. M. Sert; Marijina zaroka, II. del, dekl. L. Pelcl. — Shod se je navadno zaključil s pesmijo. Dne 18. februarja je bralno društvo priredilo pustno veselico, pri kateri je zveza sodelovala s petjem. Deklice slovenske, ki rade prihajate v nedeljo k popoldanski službi božji, ne branite se, vsaj takrat ne, kedar imamo poučni shod, priti k nam v bralno sobo. Ker ravno pri poučnih shodih si lahko bistrimo um in blažimo srca, ob enem pa tudi lahko pokažemo, da imamo talent, ki nam ga je Bog podelil, še za kaj več, ne pa samo za metlo in motiko. Toraj deklice slovenske, pri prvem prihodnjem poučnem shodu se vidimo v obilnejšem številu kakor do zdaj. Na svidenje toraj!

Benediške mladeniške zveze poučni tečaj se je vrlo dobro obnesel. Na 7 poučnih shodih dne 6., 13. in 20. februarja ter 1., 4., 6. in 11. marca smo predelali veliko koristne tvarine. Z udeležbo smo lahko zadovoljni. Poprečno se je udeležilo vsakega shoda 21 mladeničev. Za podlago predavanjem je služil duh. voditelju „Politični katekizem“. Spoznali smo, kake vladne oblike se nahajajo po svetu, kaj je ustava, zlasti avstrijska z vsemi natančnimi določbami. Predelali smo osnovne postavbe, zlasti smo si dobro zapomnili 19. člen teh postav, ki zagotavlja slovenskemu jeziku ravnopravnost z nemškim. Sedaj vemo, kaj so delegacije, kako je sestavljena sedanja poslanska in gosposka zbornica, dobro smo proučili novo volilno presnovo na podlagi enake in splošne volilne pravice, nje prednosti pa tudi kričeče krivice nasproti Slovincem in Slovanom. Poučni tečaj nam je nadalje pojasnil sestavo deželnih zborov, postavbe, veljavne za okrajne zastope, za okrajne in krajne šolske svete ter štajerski občinski volitveni red. Eden shod je bil posvečen tujkam v slovenščini, ki so najbolj navadne v govoru in po časnikih. Dve uri, ki sta bili odločeni vsakemu shodu, sta le prehitro vsakikrat minili. Vzglede iz življenja in razgovori so zelo poživiljali shode. Ni nam žal teh večernih uric, ki smo jih posvetili naši izobrazbi. Odslej bomo z veliko večjim zanimanjem prebirali časopise ter se brigali za politična vprašanja. Dobili smo tudi veliko veselje do čitanja zgo-

mnogo vodenih par, ki jih vendar tudi izdihamo. Ako gospodinja pridno zračil, treba jej je segreti sicer mrzli a čisti zrak; če pa opušča zračenje, mora segreti poleg zraka še tudi vodene pare, ki se nahajajo v njem. Taka gospodinja ne varčuje z drvi, temveč jih zapravlja. Voda in vodene pare potrebujejo mnogo drv, mnogo toplote, to ve vsaka kuharica, če pristavi vodo k ognjišču, da dobi krop.

Zračite torej pridno stanovanja tudi po zimi, prvič skrbite z dobrim zrakom za svoje zdravje, drugič pa s tem ne pokurite prav nič več drv! Saj zadostuje, da odpreš po zimi okna in vrata za četrto ure, s tem si storil, kar si dolžan sebi, ženi, še posebej pa svojim otrokom.

vinskih in gospodarskih in socialnih knjig. Izposojali smo si jih po vsakem sestanku. S tem smo pokazali benediški mladeniči, da imamo trdno voljo postati enkrat vrli možje, vneti in delavni za verski, narodni in gospodarski napredek benediške župnije in sploh slovenskega naroda.

Benediška deklška zveza je imela 21. januarja svoj občni zbor. V voditeljstvu so sledeča dekleta: Amalija Letnik, voditeljica in knjižničarka, Dokl Roza, namestnica, Antonija Valentan, tajnica, Marija Landergot, blagajničarka, Marija Šenkar, Lorbek Ana, Frančiška Črnko, Kralj Liza, Antonija Zimič in Cecilija Škrobar, odbornice. Govor duhovnega voditelja je pojasnjeval današnje nevarnosti za cerkev in narod ter krščansko družino. Na poučnem shodu dne 18. febr. smo slišali poročilo o delovanju Čebelice za 1905, ki skromno pa vendar plodonosno deluje. Na poučnih shodih dne 11. in 18. februarja smo v živahnem razgovoru predelale iz „Vrle gospodinje“ članke o stanovanju, kako ga je treba gojiti in čistiti, o kuhinji in kakšna bodi kuhinjska posoda. Te reči so namreč prav posebno važne za vsako deklico, ki hoče res biti enkrat vrla gospodinja. Na praznik Mar. Oznanenja pa se popoldne ob pol 4. uri po nauku deklške Marijine družbe mnogoštevilno zberemo k občnemu zboru benediške ženske podružnice, h kateremu vabimo tudi dekleta od Sv. Ane, Negove, Sv. Antona in Sv. Trojice, ki se z nami vred trudijo za družbo sv. Cirila in Metoda. Pridite, sestrice drage, da se znova navdušimo za rodoljubno delo v tem letu!

Ali že znaš novo slovenščino?

Piše Ermanov B.

Ali je že kateri dragih bralcev opazil, da delamo med zvonikom in stolpom v govorenji mali razloček? Zvonik si mislimo le pri cerkvi in da ima zvonove, ki naznanjajo svete čase. Stolp je po zunanosti kakor zvonik, a navadno nima zvonov, ki bi vabili k službi božji; uro pa ima; služi bolj posvetnim namenom ter tudi cerkve nima blizu sebe. Pa vsi ljudje ne delajo tega razločka, ampak pravijo tudi zvoniku, ki čuva pazno in ponosno dol iz višine svojo cerkvico, izročeno mu v varstvo, stolp, narobe pa stolpu zvonik. Noetovi potomci so torej zidali babilonski stolp.

Bogu ni bilo všeč, da so zidali babilonski stolp, ker je videl njihov napuh; zato jim je zmešal jezike. Pa ta kazen bi bila mogoče izostala, če bi Noetovci začeli s cerkvijo in bi cerkev zidali Bogu v čast, kar bi bilo bolj pametno. Pa na cerkev niso mislili; vsaj sv. pismo tega ne pove; le sebe so hoteli proslaviti s stolpom.

Dandanes smo se v tem oziru malo bolj šali: zdaj stavimo cerkev prej nego stolp in bolj pogosto; tudi zvonik še pride le tedaj na vrsto, ko že cerkev stoji. Pa če bi hoteli napako tistih, ki so zidali babilonski stolp, popolnoma popraviti, zadoštovati za njo ter konec storiti kazni zmešanih jezikov, narodnostim preprirom, katerih kali so pognale iz zidanja babilonskega stolpa, bi se morali vsi narodi nekim potom zediniti — dogovor bi bil malo težaven, ker se ne razumejo — da bi skupno zidali eno krasno cerkev Bogu v čast; tej bi pozneje še lahko pridjali tudi zvonik.

Pa saj je že itak začeta tista cerkev in večinoma tudi dodelana. Pa nekateri na-

rodi so še premalo sodelovali, drugi so jo v svoji nevernosti celo začeli podirati; seveda je podri ne bodo, ker stoji že močno 1900 let in ima trden temelj; zidana je namreč na skalo sv. Petra. Ta cerkev, pri katere zidanju imajo torej narodi tako različne vloge, je sv. katoliška cerkev. Apostoli, ki so učili narode in jih priganjali, naj pridejo zidati, so njeni glavni stebri. Delo bi že lahko bilo dovršeno in lahko bi se začelo davno že z zvonikom, ki bi res segal do neba in gori svedočil, da imamo tudi na zemlji že nebesa, odkar je zavlada edinstvo in sprava med zemljani, ki se vsi zbirajo pod eno streho sv. Cerkve. — A narodi ne store svoje dolžnosti; nekateri, lahko rečemo vsi še imajo dobro voljo; pa imajo v svoji sredi razdirajoče sile, nekatere ne vredne sinove ali pa so se jim od soseda vsilili tuji, krivi preroki nizkega mišljenja, ki jim zagrenijo delo ter podirajo svetišče, storijo trud neuspešen. Zato ni sprave in je tako dolgo ne bo, dokler ne bo cerkev dovršena in ne bodo vsi narodi v njej kakor iz ene duše in enega grla goreče Boga molili.

Narod slovenski še vstraja pri zidanju cerkve; pa se že oglašajo taki tudi vmes, ki bi radi delo ovirali; zlasti pa ima take sosede, ki ga motijo pri delu. Pa Slovenec, dokler je Slovenec tudi v mišljenju, ostane pobožen in veren zidar sv. Cerkve, ki je katoliška ali vesoljna t. j. za vse narode, torej tudi za Slovence dobra Mati; Slovenec ji ostane zvest.

Pa brezbožni protivniki hočejo Slovence na vsak način izneveriti Cerkvi; zato so se jih lotili od druge strani, kjer smo bolj občutljivi, da sem jim prej posreči naklep: narodni ponos nam hočejo vzeti, zato sadijo v Slovence, ki ne slutijo nič hudega, mrzno do lastnega naroda in jezika, češ, kdor narod zataji, je za vse sposoben, on se da porabiti tudi zoper Cerkev, kar izkušnja res potrjuje. Tembolj moramo skrbeti, da nam našega jezika živega ne izpulijo in pokopljejo, kar v resnici nameravajo.

V najnovejšem času posebno s tem hočejo naše priproste ljudi spraviti ob ljubezen do materinega jezika, ker pravijo, da imamo sedaj čisto novo slovenščino, katero malokdo razume, kar pa k sreči ni res. V sledečem hočemo osvetliti to njihovo laž, ko že njihovo nakano poznamo, ter bomo govorili v to svrhu, da bo naslednje laže umeti, najprej kratko o takozvanih mrtvih jezikih, potem pa o našem sedanjem slovenskem jeziku, ki je živ jezik, o njega starosti, stalnosti, pismeni uporabi itd.

Po največ katoliških krajih se služi sv. meša v latinskem jeziku, katerega so že apostoli in prvi rimski papeži posvetili v cerkven jezik. Pa je tudi pripraven za to službo, zato ker je nespremenljiv in je ravno tak, kakršen je bil nekdanj, v prvih časih krščanstva kot cerkven jezik. Ljudstva, ki bi govorilo v svojem vsakdanjem običevanju latinski, danes ni več, je izmrlo ali bolje, stari Latinci in Rimci so se tako zmešali z drugimi ljudstvi ob času preseljevanja narodov, ki so preplavili in posedli njihove dežele, da niso niti po krvi, niti po jeziku več latinski narod, ampak Labi, Francozi, Španjolci, Rumunji itd.

Jezik latinski pa še ni umrl, ampak živi in še dandanes mu je v bogoslužju odkazano prvo mesto; pa tudi v krogu učenjakev še mu ni odbila poslednja ura. Preveč slaven in mogočen je bil svoje dni,

nego da bi zaslužil to usodo. Tudi mora zdaj on kot cerkveni jezik zidati Cerkev, ker je nekdanj njegov paganski narod ni zidal marveč podiral; rimski cesarji so namreč 300 let preganjali kristjane; seveda ta kazen je le častna zanj.

Pa mrtvega ga vendar imenujemo. Da, v resnici; tak pridevek daje današnji ne-hvaležen svet mnogemu doslužnemu a velezaslužnemu staren, hoteč ga živega pokopati, in tudi jeziku, kateri je preživel svoj narod, ki je torej nehal biti naroden, četudi je povišan za mednarodni jezik, češ, tak, ki ne ve kam domov, jezik, ki se ne more sklicevati ali pokazati na ljudstvo, katero bi ga govorilo, kaj se še le vsiljuje nam modernim? za njega je grob! proglasimo gamrtvim, naj gre za svojim narodom! — Ali ni nikogar, ki bi temu oporekal? Kdo bi pa bil poklican, da zavrne tak napad na latinščino? Kdo drugi, nego tisti, ki bi ji bili kot maternemu jeziku, kot govorici svojih otroških let dolžni posebno ljubezen in hvaležnost, ker jih jo je lastna ljubljena mati prva učila izgovarjati? — Pa kje so že tisti? Takih davno že ni več, ki bi jim latinščina bila materinščina; latinski narod ne živi več.

Pa ena oblast vendar vzdržuje latinščino pri življenju; sveta rimsko-katoliška Cerkev ji zagotavlja obstanek do konca sveta, ker smelo trdimo, da dokler bo rimska Cerkev, tako dolgo se bo ohranilo latinsko bogoslužje. Za učenjaški svet pa so latinščino ohranili menihi katoliški, ker so rešili pozabljenosti mnogo spisov starih Rimcev, katerih duhovitost še dandanes občudujejo zgodovinarji, jezikoslovci in drugi učenjaki; sploh morajo omikanci poznati njihove spise.

Nam se zdi toraj malo prehud izraz: latinščina je mrtev jezik, ker še čvrsto diha, tako, da je že marsikaterega dijaka na latinski šoli podrla s svojo sapo, da je sirotek zleknil vsled njenega pritiska ter obesil nadaljno učenje na klin. Vendar se tudi mi ne moremo ubraniti temu poznamenovanju „mrtev jezik“, ker se mu že splošno tako pravi, čeravno bi mu mi raje rekli, pokojni ali vpokojen jezik. Za vsakdanje običevanje v življenju ali za poulično vrvenje res ni ta jezik več, pa je zato tem sposobnejši propovednik dušnega življenja in čustvovanja in deljivec skrivnosti. Če bo tudi po drugod prišel ob veljavo, sv. Cerkev ga iz službe ne bo pustila.

(Dalje prih.)

Spomini z romanja v Rim.

Piše kmet iz mariborske okolice.

(Dalje.)

Kakor sem zadnjič omenil, obiskali smo popoldne cerkev sv. Janeza v Lateranu, katera je druga glavna, največja in jako znamenita in ob enem papeževa škofovska cerkev. To je bila prva cerkev, katero je cesar Konstantin postavil. Tudi so papeži do leta 1308 v lateranski palači tik nje stanovali in je imela prednost pred ono sv. Petra. V tej cerkvi se je vršilo mnogo blagih zgodovinsko imenitnih prigodkov. Tukaj sta bila po papežu pooblaščenca sv. Ciril in Metod, da bi po vzgledu apostoljnov pridobila naše pradede, ki so še bili takrat pagani, k pravi zveličavni veri. Tu so vladali najslavnejši papeži, kakor sv. Silvester, Leon I., Gregor I., Gregor VII., Inocenc III. itd. Tu je zborovalo pet občnih cerkvenih zborov. Ime „lateran“ ima po starorimski

plemeniti rodbini Lateranov, ki je bila nekdanj lastnica zemljišča. Ko je cesar Konstantin v strašni vojski zagledal na nebu podobo sv. Križa in slišal besede: „V tem znamenju boš zmagal!“ je, kakor sem zgoraj omenil, dal na svoje stroške baziliko postaviti. Zraven so sezidali za papeže veliko palačo in v obližju več drugih cerkev, samostanov in koristnih zavodov.

Spredaj na prostornem trgu stoji nad 45 m visok obelisk, katerega je dal Konstantin iz Egipta v Rim pripeljati. Lahko si mislimo koliko truda in težkoč je bilo po morju in po suhem, take težke kamene voziti.

V predcerkvišču je lepa podoba Konstantina, v katero drži pet vhodov. V srednem je mostovž, raz katerega delijo na križovo papež blagoslov. Od tod drži pet vrat v notranjo cerkev. Srednja vrata so iz bron in so bile nekdanj na paganskem tempelnu. Osupnil sem, ko sem stopil v baziliko, katere lepoto popisati moje okorno pero ne more.

Tlak je iz svetlega kamna granita in drugih lepih svetlih, umetno vloženi kamnov. Na dvanajsterih stebrih srednje ladje stoje podobe apostolov in vrh njih podobe prekokov.

Strop je iz umetno izrezanega slikanega in pozlačenega lesa, da se krasno blišči. Obok je okinčan s čudalepimi podobami iz mozaika. Nepozabljiv je pogled na veličasten glavni altar, ki stoji pod marmornatim baldahinom, katerega držijo štirje visoki svetli stebri iz porfirja. V baldahinu je shramba od vseh strani zagrnjena iz rudečim zagrinalom, kjer se hranite glavi sv. Petra in Pavla. Vsaka je v posebni posodi z zlata in srebra. Ko sem te od Boga izvoljene relikvije gledal, nisem mogel niti misli zbrati, in tudi drugim soromarjem se je menda tako godilo, ker so vsi kot okamnili gledali te prežlahtne svetinje. Na marmornatem altarju je miza iz cedrovega lesa, na kateri so sv. Peter in njegovi nasledniki ob času preganjanja opravljali daritev sv. maše. Zdaj le papež sami na tem altarju smejo sv. mašo brati, in vpricho njih ž njihovim dovoljenjem vsako leto na Križovo in na praznik sv. Janeza Krstnika eden iz med kardinalov.

Spredaj pred altarjem je po lepih marmornatih stopnicah vhod v podzemeljsko kapelo, v kateri je altar sv. Janeza Evangelista. Tukaj je veriga, s katero je bil vklenjen in iz Efeza v Rim prignan sv. Janez. V cerkvi na desni je na steni zastava kralja Sobieskega, katero so pred njim nosili, ko je leta 1683. otel Dunaj pred Turki. Na levi strani od papeževnega altarja je altar sv. R. T. Na njem stojijo štirje visoki votli stebri iz pozlačenega bron, napolnjeni z zemljo iz gore kalvarije. To zemljo je prinesla sv. Helena, mati cesarja Konstantina, iz Jeruzalema v Rim.

Tabernakelj je zelo umetno izdelan iz vloženi dragih kamnov. Ob straneh altarja je upodobljeno v marmorju orodje, katero se je rabilo pri križanju Jezusovem, ki spominja vernike, da morejo pri obhajilu misliti na njegovo trpljenje in smrt.

Sedem vedno gorečih svetilk pred altarjem pa pomeni sedem nebeških duhov, ki po skrivnem razodenju sv. Janeza stojijo pred božjim prestolom.

Dragi mi bralec, iz tega skromnega popisa vidiš, kako so že od nekdanj verni kristjani za lepe tabernakeljne skrbeli ter Njega ponižno molili. Dalje prihodnjt.

Grozna nesreča v rudnikih.

Ne daleč od belgijske meje leži na Francoskem mestecu Courier, v katerega okolici se nahajajo veliki rudniki. Tam se je zgodila dne 10. t. m. zjutraj velikanska nesreča. Že pred osmimi dnevi se je vžgal v velikem rovu plin. Dotični rov so sicer zadelali, toda gotovo preslabo. Prišel je zrak k plinom, ki so se vneli ter povzročili strašen požar in razpok (eksplozijo), ki se je razširil v trenutku po vseh rovih. Podrle so se stene v rovih, pod katerimi je pokopalo mnogo ljudi; druge pa je zažgal požar, ali pa so jih zadušili strupeni plini. Takoj po nesreči so sicer začeli z rešilnim delom, toda vsled plinov niso mogli daleč v rove. Morajo prej ugasniti požar in izsesati z velikimi sesalkami strupene pline, da bodo mogli potegniti trupla ponesrečenih na svetlo. Na dan nesreče je šlo 1795 rudarjev v dotični rudnik, a vrnilo se jih je le 591; iz rova št. 4 so rešili 59 rudarjev in pa 150 mrličev. Rešeni rudarji so bili nezavestni, mrličji pa ožgani in jih niso mogli spoznati. Dva inženerja, ki sta se podala v jamo, a se morala takoj vrniti, sta pripovedovala, da je rov št. 12 zasut in nemogoča rešitev ponesrečenecv. Po noči so čuli iz globočine klice na pomoč. Ker niso mogli prodreti do nesrečnežev, so se najbrže že zadušili. Prva sta bila rešena dva dečka. Pripovedovala sta, da sta blodila celo noč po rovu in plezala čez kupe zadušenih in ožganih rudarjev. Dečka sta bila poškodovana le na nogah in po obrazih. Iz globočine so čuli udarce s kladvi. Rešilna dela napredujejo jako počasi, ker morajo delati zelo previdno in je delo tako nevarno, da je umrlo pri rešilnih delih 17 mož, ki so si upali predaleč v rov in so jih plini zadušili. V rova št. 2 in 3 ne more nihče, in nikakega upanja nimajo, da rešijo nesrečneže, ki so tam delali.

V soboto opoldne so prinesli prvega ranjenca na dan. Tekom sobote so rešili 120 živih rudarjev, ki so ušli na neki oder. Ker je švigal iz rogov plinov plamen, je bila pomoč jako težavna. V globočini kakih 300 metrov so našli cel kup nakopičenih mrličev. Še bolj globoko so čuli klice na pomoč in stokanje. Grozna vročina in strupeni plini so preprečili, da rešilno moštvo ni moglo bolj globoko prodreti. Proti jutru so spravili na dan več živih rudarjev, izmed katerih jih več ni moglo govoriti. Veliko jih je omedlelo, ko so zagledali beli dan. Med mrličji so tudi trije nadzorniki, ki so se zadušili med rešilnim delom. Število ponesrečenecv cenil rudarsko ravnateljstvo na 1200. V rovu št. 4 niso rešili izmed 825 rudarjev niti enega. — Mnogo trupel ni mogoče spoznati, tako so opečena in črna vsled ognja.

Dne 14. t. m. so morali prenehati z rešilnimi deli, ker so se bali novih razpokov. Število ponesrečenih rudarjev še ni znano. Na dan so sicer spravili 190 mrličev, a pogrešajo še vedno 1060 rudarjev.

Grozni in obupni prizori so se dogajali pred vhodom, kjer je čakalo prebivalstvo svojeev iz rudnikov, o katerih niso vedeli, ali še žive ali so pa že zgoreli živi v plinovitih plamenih. Več žen je zbolelo, nekatere so tudi znorele, ko so izvedele o grozni nesreči njih mož in sinov. Ostalo je 6000 sirot, za katere bo treba skrbeti. Oglasilo se je že mnogo oseb na Francoskem in v inozemstvu, da prevzamejo sirete, a zadosti se jih še ni oglasilo.

Domače novice.

Naše misli. Plibljuje se Velika noč, ko se na mnogih krajih sprejemajo otroci v šolo. Tu nam prihaja na misel, kako bodo zopet nemčurski volkovi lovili slovensko dečo za svoje pomemčevalne šole. „Le v nemško šolo dajte otroka, tam se bo nemški naučil, da bo lažje na svetu izhajal. Slovenski že itak ve, pa s slovenščino se nikamor ne pride, le kdor nemški zna, tisti kaj velja“. Tako in enako bodo ti ljudje starišem govorili in kjer ne bo pomagala beseda, pa bodo porabili tudi silo in zvijačo. — Slovenski stariši, bodite vendar pametni! Ljudska šola je zato, da se otrok nauči brati, pisati, računati, lepo se obnašati in pošteno živeti. Zato je pa potrebno, da otrok razume učitelja, učitelj pa otroka. Nemci učijo svoje otroke v nemškem jeziku, Francozi v francoskem, Madžari v madžarskem, vsak narod v svojem, samo Slovencem tega ne dopuščajo naši stekli nemčurji. Po celem svetu se z nobenim jezikom ne pride; če bi se samo tisti jeziki učili v šoli, s katerimi se dalje pride, potem bi se naj Nemci v ljudski šoli učili angleški in francoski, ker se s tema jezikoma dalje pride kakor z nemščino. Kam pa Madžar pride s svojim trdim jezikom, katerega nihče v celi Evropi ne razume? Pa vendar Madžar ne zaničuje svojega maternega jezika in ne pošilja svojih otrok v nemške šole. V šulferajnskih nemških šolah se otroci učijo le zaničevati svoj materni jezik, slovenski se niti brati ne naučijo, da potem, ko iz šole izstopijo, ne morejo brati slovenskih knjig in ostanejo zabiti svoje žive dni. Sicer pa ni res, da bi se v slovenskih šolah ne učilo nič nemščine, brati in pisati nemški se tudi tam naučijo in iz slovenskih šol je že prišlo mnogo učenih mož, slovenski otroci pa ki zahajajo v nemčurske šole, večinoma zaostanejo in posurovijo. Naj bi se enkrat vendar spametovale tudi tiste občine, ki terjajo za slovenske otroke nemške šole in še celo nemškega učitelja, katerega otroci sploh ne razumejo. Bog jim odpusti grehe, ker ne vedo kaj delajo.

Slovenske zmage. V ormoškem okraju so imeli volitve v okrajni zastop. Zmagali so Slovenci. Samo mesto Ormož odpošlje pet Nemcev (?) v okrajni zastop, enega pa južna železnica. Torej je 26 Slovencev in 6 Nemcev. — Lepo zmago so si izvojevali Slovenci v Poljčanah. Dne 15. t. m. so si izvolili v vseh treh razredih v občinski odbor same vrle narodne može. Nemci in nemčurji so sicer agitirali okoli, toda na dan volitve, ko so zagledali veliko množico naših mož, jim je padlo srce v hlačice, in so zginili. Vrlim volilcem, čestitam k lepi zmagi.

Zbirajte starinske reči. Na polju, v vinogradah ali pri kopanju temeljev za nova poslopja se mnogokrat najdejo starinske reči, večasi lonci s pepelom in z raznim orodjem. Nikar teh stvari ne razbijajte, ampak jih lepo poberite in naznanite najdbo našemu „Zgodovinskemu društvu“ pod naslovom: „Zgodovinsko društvo“ v Mariboru.

Ornik proti sv. zakonu. Ptujski župan Ornik je podpisal prošnjo za razkristjanjenje sv. zakona. „Štajerc“ molči kakor riba o tem činu svojega očeta. Tukaj se vidi, kak hinavec je „Štajerc“. Na eni strani piše pobožne članke, na drugi strani pa je popolnoma tiho, če dela njegov krušni oče proti sv. zakonu. „Štajerc“ še dosedaj ni hotel pokazati svoje barve pri razkristjan-

njenju sv. zakona in pri prosti šoli. Ne upa si, kar ve, da ga potem večina njegovih pristašev zapusti, ki so sedaj samo vsled nevednosti na njegovi strani. Da je pa za razkristjanjenje, to kaže njegov očka, kajti: kakšen les, takšen klin, kakšen oče, takšen sin!

Bliskalo, grmelo in snežilo je v torek, dne 20. t. m. zjutraj med 4 in 5 uro v Mariboru. Prešnji dan, na dan sv. Jožefa, je bilo še krasno vreme; solnce je sijalo, kakor v najlepši spomladi. V torek nas je pa zbudilo iz sladkega spanja gromenje in ko smo pogledali zaspani skozi okno v polumrak, je zunaj bliskalo in snežilo.

Radgona je v nevarnosti. Na pošti v Radgoni sta nastavljena tudi dva slovenska uradnika, kar je vsekakor pametno, saj je v mestu precej Slovencev, okolica je pa tako vsa slovenska. Nemški poslanec Derschatta je pa interpeliral vlado zaradi tega, češ, da se je resno bati, da se bo s tem dosedanji narodni mir mesta resno kalil. Kje vse ne vidijo ti ljudje strahov! Zaradi ubogih dveh slovenskih uradnikov se bo pa resno kalil mir in red radgonski! Ali se pri nas ne kali narodni mir, če imamo nemčurske uradnike, ki kričijo na naše ljudstvo in ga psovajo „svinja“, „buteljni“ i. t. d.?

Celjani so cigani! Neki kmet iz gornje Savinjske doline je koncem lanskega leta neki dan precej denarja izdal po celjskih gostilnah, tako da je prišel precej „dobre volje“ na kolodvor, kjer je stopil v restavracijo in zahteval vrček piva. Dobil je prav slabo pivo. To ga je razjezilo, da je zavpil nad gostilničarjem Kustom: „Celjani so cigani!“ Kuster se je čutil vsled teh besedi razžaljenega in je kmeta tožil radi razžaljenja časti. V teku kazenskega postopanja so pa zvedeli celjski župan Julče Rakuš, vinotržec Pallös in sladčičar Mörtl, kako grozno je razžalil slovenski kmet vse Celjane, pa so se tudi oni čutili prizadete in kot zastopniki vseh Celjanov so tožili še oni kmeta radi razžaljenja časti. Kmetič je bil pri prvem sodniku obsojen na 7 dni zapora, češ, da je razžalil vse Celjane, torej tudi Rakuša, Pallosa in Mörtla. Vzklicno sodišče mu je znižalo kazen na tri dni. S tem je rešena čast Celja, napad slovenskega kmeta pa srečno odbit. Kadar pa nas Slovence pitajo nemški pritepenci s psi, faloti itd., takrat pa ni nobenega paragrafa, da bi se kaznoval krivec.

Terčeva pri Št. Petru. Pri nas uravnava reko Dravo. Delo še gre hitro naprej, toda, kakor se sliši, še letos z delom ne bodo gotovi. — Tudi ptujsko strašilo se klati po našem okraju. Naj se le skrivajo kakor ponočni čuki pred solncem, jih bomo že še spravili na svetlo, ako prej ne izginejo.

Slov. izobraževalno društvo „Skala“ pri Št. Petru niže Maribora. V društvu je predaval dne 11. t. m. g. prof. dr. Leopold Poljanec o trtni in krompirjevi glivi (peronospori). Predaval je tako poljudno, da ga je pač moral vsakdo razumeti. Žal, da ni bilo veliko kmetov? Pri nas se še vse premalo pobrigamo za pouk in napredek.

Koroške novice.

Koroške misli. Na Koroškem se je začelo od tega časa, odkar je predložil minister Gantsch novi volivni red za državno-zbornske volitve, novo življenje. Dne 4. t. m. je bilo 9 volivnih shodov, na katerih se je ugovarjalo proti temu, da hoče vlada pro-

dati koroške Slovence nemškemu sosedu. Za 18. sušec je bilo sklicanih zopet 9 shodov in sicer v Doberlivasi, v Galiciji, v Vogrčah, v Švabeku, v Škocijanu, na Djekšah, v Možici, v Črni in na Velikem Strmcu. Z veseljem pozdravljamo to novo krepko zavest naših bratov na Koroškem in jim kličemo: Krepko naprej za pravice slovenskega ljudstva! — Pa še nekaj veselega imamo danes poročati našim bralcem. Dne 18. t. m. je imelo slovensko krščansko-socialno pevsko in delavsko društvo za Bistrico-Podsinjovos in okolico svoj ustanovni shod. Že dolgo smo pogrešali slovenskega društva v Bistrici v Rožu, kjer je precej slovenskih delavcev, ki so bili dosedaj razkropljeni. Novo društvo pa bo združevalo ne samo delavce ampak tudi kmete. Želimo društvu lepega napredka in tudi mnogo podpore od rodoljubov v času prvega razvoja. Vedno več društev se ustanavlja pri nas. Pogrešamo pa oseb, ki bi vsa društva vodile po enotnem načrtu. Zato naj bi se izvolil odbor, ki bi to stvar vzel v roke, a izvoliti ga morajo zastopniki društev sami in ne smejo se kar tako meni nič tebi nič imenovati, kar se je zgodilo lani pri zborovanju kršč. soc. zveze v Mariboru.

Umrila je po dolgi in mučni bolezni dne 2. t. m. gosposkična Uršula Peterman, sestra velezaslužnega rodoljuba, veleč. g. Jos. Petermana, župnika na Otoku ob Vrbskem jezeru. N. v. m. p.!

Shodi proti krivični razdelitvi volilnih okrajev. „Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem“ je priredilo v nedeljo, dne 11. t. m., sledeče shode: Bilčovs, Grebinjski Klošter, Kotmaravas, Rožek, Št. Lenart pri sedm. stud., Velikovec, Želinje; v nedeljo, dne 18. t. m., pa v Dobrlivasi, Galiciji, Vogrčah, Švabeku, Škocijanu, Djekšah, Možici, Črni in v Velikem Strmcu. Povsod je ljudstvo ogorčeno ogovarjalo proti nameravani razdelitvi volilnih okrajev, ki da Slovincem samo enega poslanca, namesto treh kakor jim po pravici gre. Shodi so bili vsi zelo dobro obiskani.

Modras je pičil dne 8. t. m. blizu Pliberka nekega kmeta v roko. Hlapec mu je izrezal pičeni del, na kar se je podal kmet takoj k zdravniku. Med potom se je kmet napil močno žganja. Po noči je dobro in brez bolečin spal, samo roka je bila malo zatečena. Iz tega se vidi, kako strupeno je žganje, da zamori še kačji strup.

Nesreča v Rajblju. V rajbeljskem rudniku je bilo dne 8. t. m. ubitih pet rudarjev, med njimi mladi inženir Lackner. Ponesrečeni rudarji so: Wallas, Pickerle, Sternik, Isen.

Deček - požigalec. Dne 26. februarja okrog poldneva je zgorela pri Bistrici v Rožni dolini hiša barona Helldorfa, v kateri je stanoval tesar Skok z ženo in tremi otročiči. Omenjenega dne je bil Skok od doma in tudi žena je pohitela v bližnjo Bistrico, da nakupi nekaj drobnarij. Otroke pa je pustila same doma, zaklenjene v hiši. Ko se je žena vrnila, je bila hiša že v plamenih in le s težavo so rešili male otročiče. Izpočetka so mislili, da so otroci sami zažgali, a orožništvo je dognalo, da to ni res. — Požigalec je 13letni deček Matija Strugar iz Zavrha. Že eno leto je nosil v arcu maščevalno misel, ker ga je Skok nekoč radi neke grdobije oklofotal. Kakšen je ta fant, se vidi iz tega, ker je prihitel iz akoraj 2 uri oddaljenega Zavrha ter po zločinu zopet tekal nazaj. In ne bilo bi se

izvedelo za zločinca, ko bi ga ne bil srečal neki voznik, ki se mu je preplašena dečkova zunanost zdela sumljiva. Deček ne kaže nobenega kesanja.

Sv. Križ nad Spodnjim Dravogradom. Dne 25. marca, na god Oznanjenja M. D. se začne cerkveno opravilo na slavni božji poti ob 9. uri. Darovalo se bode več svetih maš. Spovedovalo se bode tudi že v soboto zvečer.

Velikovec. Ne daleč od Velikovca nekeje imajo gorečega dušnega pastirja. Ko so prišli tisti gospod na vasi k neki hiši podpisov pobirat, se je skrtil domači gospodar k sosedu. Ko pridejo k sosedu, jo je polakiral za hišo prav po liberalni modi spet nazaj domov. Ljudje zdaj iz istega možakarja zbijajo šale in ga za norca imajo. Med drugim mu tudi pravijo, naj zjutraj z ženo zamenjata obleko. Om kot strahopetnež naj obleče janko, srčna žena pa po vsej pravici zasluži hlače, če jih hoče.

Djekše. Pokopali smo v soboto, dne 17. t. m. Jakoba Majerič, po domače Radešnikovega očeta v Šmihelu. Spoštovano Radešnikovo hišo je zadela s tem velika žalost, ker je bil rajni priden gospodar, skrben oče in pravi krščanski mož. Ljudje, ki so se zbrali iz vseh krajev v velikem številu, so občudovali v šmihelski cerkvi lepe, novopopravljene oltarje in prižnico. Vse delo je v zadovoljnost vseh izvršil celovški podobar Goleš. Po veliki noči enkrat se vrši slovesno blagoslavljanje.

Št. Štefan pri Velikovec. Dopis o naši požarni brambi v predzadnji številki „Našega Doma“ je čudno razburil nekatere, še posebej liberalce. Resnici na ljubo bode povedano, da je bilo sicer pri blagoslovu več „fajerberkarjev“, a uniformirani so bili le trije. Molili so tudi angeljsko češčenje, a ne zunaj, temveč, kakor pravijo, po zvonjenju v gostilni. Ostanemo pa pri trditvi, da so požarne brambe, kakor so večina zdaj na Koroškem, poguba za našo mladino. Ali veste, da so se pred leti enkrat v Celovcu pogovarjali slovenski sovražniki in nasprotniki o tem, kako bi najprej spodnjo Koroško dobili v svojo oblast. In pravi eden: Veste kaj, ustanovimo, kjerkoli se le da, nemška pevsko društva in požarne brambe in Slovenci bodo naši. In nasprotniki imajo srečo. Navadno so na čelu požarnih bramb liberalni učitelji in drugi jim podobni ljudje, ki počasi pa previdno delujejo za liberalno nemškutarijo. Veliko mladine so nam že pokvarile požarne brambe. Tega nihče ne more tajiti, četudi lahko na drugi strani „fajerber“, ako je v poštenih rokah, ljudem veliko koristi. Sicer pa novi šent štefanski požarni brambi želimo veliko sreče in blagoslova!

Konatiče pod Št. Jurjem. Na pustni ponedeljek sta se tukaj poročila Tomaž Veis p. d. Šubel in Uršula Reichman p. d. Ravšova v Vinarah. Bog jima daj mnogo sreče! Ker je ženin napravil ženitovanje na svojem domu, so si gotovi Nemci prizadevali, da bi ga mogli na katerkoli način pri tem ovirati in mu škodovati. S svojim prizadevanjem pri naši Oraš-Robašovi občini so dosegli, da je imel dotični veliko potov zaradi dovoljenja in nazadnje mu je c. kr. okrajno glavarstvo po občini dovoljeno tako omejilo, da je smel samo povabljen osebe gostiti, a drugim ljudem, ki jih je prišlo vse polno, ni smel pod kaznijo na njih nevoljo ničesar pedati. Tako pokazuje Nemci svojo dobrohotnost napram slovenskim

kmetom, s katero se posebno laškajo in dobrikajo ob času volitev. Še nekaj je vredno, da se omeni. Kakor je povsod navada, kedar vozijo nevestino balo na ženinov dom, da tirjajo bližnji fantje odkupnino za nevesto ali „zapejajo“. Da se pri tem veliko prička in govori in stavijo uganke, je znano. Zapejanci so imeli med seboj enega Nemca, ki je imel črez nje povelje in je je po nemško govoriti učil. Ko so le ti nastopili s svojo zahtevo in začeli nemško blebetati, so je vrli vozniki, zavedai slovenski mladeniči, razburjeno in odločno zavrnili, češ na slovenski zemlji se v prvi vrsti govori slovenski in eden Nemece tudi ne bo vse preobrnil. Morali so vtakniti svojo nemščino v žepe in se poslužiti svojega materinega jezika, da so jim potem vozniki dali po slovensko nekatere kronice. Zivelii zaačajni mladeniči!

Sreje pri Lipi. (Nekaj odgovora ptujskemu „Štajercu“.) Neki dopisun tega lista se bavi v številki z dne 1. t. m. z našo vsled posredovanja nemčurjev od c. kr. okrajnega glavarstva zadnji dan prepovedano veselico pri Hriberniku. Ker smo se vkljub temu, da so nam prepovedali predstavljati igre, prav pošteno in veselo zabavali z našimi vrlimi tamburaši iz Podravelj, je to nekega nemčurskega dopisunika strašno jezilo. Cel mesec je kahal svojo togoto in slednjič jo je izlil v predale „Štajerca“. Dopisun se jezi črez našega vrlo narodnega gostilničarja, ker ima zdrav slovenskega napisati tudi nemški, češ, naj to izbrise in noben Nemece ne bo šel noter. Na to mu povemo, da je vsak pošten Nemece našemu gostilničurju dobro došel, ali taki Nemci (nemčurji), kakor je dopisun vaše vrste, ki grejo v našo gostilno samo zaradi tega, da razgrajajo in s svojim nemškim kričanjem mirne Slovence izzivajo, niso nobenemu gostilničarju dobrodošli. Govori tudi o nekem mlečozobem mladeniču, da misli svet obračati. Ta mladenič nikakor ne namerava sveta obračati, pač pa hoče vaše vrste ljudi, ki tičijo že do nosa v blatu, rešiti katerega, izvleči, mu vdariti na čelo in na uho zaupiti, da je ničvrednež, ker ne zna drugega kakor obrekovati narodne Slovence, blatiti vero in duhovščino in izdajati svoj narod.

Razne novice.

Strejne puške nameravajo vpeljati v avstrijski pehoti in konjenici še letos. Vsaka divizija dobi po en oddelek strojnih pušk. Vsak oddelek bo imel štiri strojne puške, ki se bodo vozile, in voz z 12.000 patronami. Nadalje bo zraven še poseben voz s strelivom. Pri vsakem oddelku bodo 2—3 častniki na konjih, 12 podčastnika, po dva moža pri puškah in dva pri vozovih.

Bik za 77.000 kron. Na letošnji gospodarski razstavi v Londonu je neki Viktor Dergis iz Argentinije v južni Ameriki kupil bika za 77.000 kron. Bik je dobil na razstavi prvo nagrado.

Vaje c. kr. avstrijske mornarice ob navzočnosti cesarjevi. Iz Pulja poročajo, da bo imela letos avstrijska mornarica svoje vaje ob navzočnosti cesarjevi ob vsej naši obali Adriatskega morja. To vest potrjuje tudi list „N. Fr. Presse“ ter pristavlja, da se bodo vršili pri Pulju veliki izkrcevalni manevri s sodelovanjem armade in mornarice.

Zemlja se suši. Splošno se zatrjuje, da se toplota solnea čim dalje zmanjšuje in da gre zemlja nasproti novi ledeni dobi,

ki uniči vse življenje na zemlji. No, strokovnjaki pa kazujejo, da je ta bojazen pred ledeno dobo povsem prerana. Nasprotno, človeštvo je treba, da se pripravi na to, da se toplota solčnih žarkov poveča, kar se na zemlji pokazuje že s tem, da se ista v nekaterih delih čim dalje bolje suši. To osuševanje se opaža na velikih prostorih Azije, Afrike, Amerike in Avstralije. Po sodbi glasovitega potovalca Sven Hedina, se ves pas, raztezajoči se iz Azije nasproti zapadu do južne Rusije, polagoma osušuje že skozi mnogo stoletij. V soglasju s tem osuševanjem stoji tudi pojava, da izginjajo ledenjaki na Alpah in da se zmanjšuje voda na kopnem. Ledena doba je še zelo daleč, a pred njo bi mogla priti velika vročina, ki bi mogla izvesti velik preobrat v podnebnih odnosih na vsej zemlji.

Posebna nesreča je zadela mesto Edinburg. Razmnožilo se je namreč po mestu na milijone bolh, ki so navadnim bolham popolnoma slične, samo da so bele.

Na železniškem stroju.

Ruski spisal Niemojevski.

Vlak se je odpeljal iz železniške postaje. Bila je temna noč in bril je mrzel veter. Stroj je pihal in se stresal, vozeč s seboj mnogobrojne vozove. Že so izginile luči na železniški postaji. Pazno sta motrila strojevodja in njegov pomočnik daljavo in pot pred seboj, katero je razsvetljeval odsev luči na stroju na več sto metrov razdalje. A v daljavi? V daljavi je bila temna noč in stroj je drvil v nočno temo.

Pomočnik je postrani pogledoval strojevodje. Niti besedice še nista izpregovorila. V jezi sta se bila sporekla, a od takrat sta bila v razporu. Vlak pa je neprenehoma drdral dalje in dalje.

Podnevi in ponoči hodili so po železniškem tiru delavci v bližnje rudokope. Vlak vozil je ravno ob griču navzdol. Ustavili so mu paro, a železniški vozovi so v kljub temu drdrali vedno hitreje in hitreje.

Pomočnik je zrl nepremično skozi malo okence, skozi katero je bilo mogoče pregledati železniški tir. Kar se mu je zazdelo, da vidi v daljavi na tiru neko stvar, majhno kot črna pika. Zamizal je in zopet pogledal ter zrl v daljo. Da, gotovo!

Tista stvar postala je vidno večja, a bila je še zelo daleč od prostora, katerega je razsvetljevala luč svetilk.

Ali jo je strojevodja opazil? Če ne, ali ga naj opozori? Pomočnik se je ozrl nanj z vprašajočim pogledom, toda ko je videl v poltemi njegov osoren obraz, opustil je vsako opazko. „Naj se zgodi, kar se boče!“ si je dejal. „Saj je za vse odgovoren strojevodja, ne jaz! Morda sem se pa le varal? V tem slučaju bi me strojevodja še zasmehoval.“

Pomočnik se je še enkrat ozrl na pot, a tiste temne pike ni ugledal. Ali sedaj slabše vidim? Morda sem se pa res zmotil. — Vesel je bil, da ni strojevodji ničesar omenil.

Zopet se je ozrl na železniški tir pred seboj.

A kaj je to — — — saj menda strojevodja vendar ni slep! Tista temna stvar postala je že velikanska. Senca je bila, senca kaknega človeka! Pomočnik ozrl se je zopet na strojevodjo. Ali ta v resnici ničesar ne vidi? Tam, prav sredi tira: videl je čisto razločno, ravno pred vlakom je

korakala stara žena . . . Hodila je počasi, sključeno, oprta ob palico; gotovo je bila gluha . . .

Nič več ni bilo časa premišljevanju.

Pomočnik je iztegnil roko, začul se je oster, zategnjen žvižg lokomotive in vozovi so zaškrpali.

Tedaj je še le strojevodja opazil nesrečno ženo.

Naslonil se je na okno ter zmerjal in kričal na vse strani. Luč svetilk je že obsevala stanko. Vlak pa je drvil venomer naprej. Nič več ni bilo mogoče ustaviti stroja; med žvižganjem in ropotom koles drvil je dalje, razdalja je bila vedno manjša, starka je bila vedno bližje . . .

Sedaj je še le zaslišala sopihanje in drdranje za seboj. Ozrla se je, povzdignila roki, palica ji je odpadla iz njih. Minuto še — — le še pol minute — — umakni se vendar, starka! Ah! — Kdo naj pri tem vražjem ropotu kaj sliši!

Svetilke gore svetlo, vražji stroj drvi dalje, že je v neposredni bližini starke . . . Za Boga!

Pomočnik na stroju je zamizal, vlak pa je drdral po bliskoma dalje — čez starkino telo, izpustil še oblake sopare in se nato ustavil.

Potegnil je ledenomrzel veter. Strojvodja skočil je raz stroja, pomočnik za njim. Ta pa ni mogel iti dalje, hodil je le krog stroja, postajal pri svetilkah in se strahoma oziral na zavore — — Stresel se je groze: zapazil je bil kri!

Starka je gotovo hotela v zadnjem trenutku skočiti čez tir, a bilo je prepozno. Vlak jo je zagrabil in vrgel pod kolesa. Strojvodja se je vrtil. Oba moža sta zrla drug na drugega s srepimi pogledi. Vlak se je začel zopet premikati in odpeljal v nočno temo.

Ustavljaj se je na postajah, izpuščal paro kot vedno, odpeljal kot po navadi ter drdral dalje in dalje . . .

Kmalu po tem dogodku je bil strojevodja premeščen drugam ter ni več vozil

skupno s svojim dosedanjim pomočnikom. Čas je tekel kot popred, vse se je vršilo kot po navadi, izpremenil se je le pomočnik. Postaral se je vidno; postal je suh in molčec ter se izogibal vsem znancom. Le enemu je nekoč povedal, da nima niti ene mirne noči.

„Čestokrat,“ pravil je, „zdi se mi, kakor bi se vozil na stroju brzovlaka in gledal skozi okence. Pred vlakom v daljavi vidim sključeno stanko, ki oprta ob palico koraka po železniškem tiru; svetloba svetilk jo že obseva; sedaj, ta hip jo podere vlak —“

„Zdi se mi, da se obrača starka proti meni, dviga roki in mi kliče s strašnim glasom; zdi se mi, da čujem med hrupom in ropotanjem stroja njen glas: „Ti si me umoril!“

„Vsakokrat se zbudim utrujen, obliva me znoj in vsled strahu ne morem več zaspati.“

Skoraj vsake gospodinje je poznavateljica zdravilne kave Kathreinerjeve.

**Kathreinerjeva
Kneippova
sladna kava**

Iz po Kathreinerjevem načinu svojega pritrjevanja okrasna, zdravilna, vnanjske in notranje, ima torej neprecenljive prednosti za vsake gospodinjstvo!

Poučarjate pri nakupovanju izredno lepe Kathreinerjeve zabojčke le izvirne zavojke z vrnstveno znamko župnik Kneipp.

Pozor! Čitaj! Bolnemu zdravjel

Pakraške kapljice in slavonska zel, to sta danes dve najpriljubljenejši ljudski zdravili med narodom, ker ta dva leka delujeta gotovo in z najboljšim uspehom ter sta si odprla pot na vse strani sveta.

60 stekleničic (6 ducatov) 18 K. — Manj kot 12 stekleničic se ne razpošilja.

Slavonska zel: Se rabi z vprav sijajnim in najboljšim uspehom proti sušici, zastarelemu kašlju, bolečinam v prsih, zamolklosti, hripavosti v grlu, težkemu dihanju, astmi, proti bodenju, kataru in odstranjuje goste slime ter deluje izvrstno pri vseh, tudi najstarejših prsni in pljučnih bolečinah. — **Cena je sledeča (franko na vsako pošto): 2 originalni stekleničici 3 K 40 v; 4 originalne steklenice 5 K 80 v; 6 originalnih steklenic 8 K 20 v.**

Manj kot dve steklenici se ne razpošilja. Prosim, da se naročuje naravnost od mene pod naslovom:

P. Jurišic, lekarnar v Pakracu 101, Slavonija.

Pozor! Čitaj! Slabemu — moč!

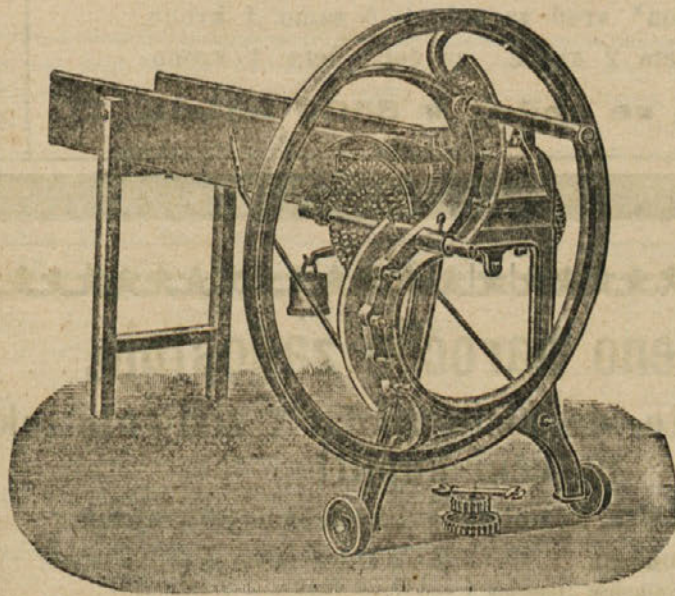
Pakraške kapljice: Delujejo izvrstno pri vseh želodčnih in črevesnih boleznih ter odstranjujejo krče, boleti iz želodca, vetrove in čistijo kri, pospešujejo prebavo, zganjajo male in velike gliste, odstranjujejo mrzlico in vse druge bolezni, ki vsled mrzlice nastajajo. Zdravijo vse boleti na jetrih in vranici. Najboljše sredstvo proti boleti maternice in madron; zato ne smejo manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši. — Naj vsakdo naroči in naslovi: **Peter Jurišic, lekarnar v Pakracu štev. 101, Slavonija.** — Denar se pošilja naprej ali s poštanim povzetjem.

Cena je sledeča (franko na vsako pošto): 12 stekleničic (1 ducat) 5 K, 24 stekleničic (2 ducata) 8 K 60 v, 36 stekleničic (3 ducati) 12 K 40 v, 48 stekleničic (4 ducati) 16 K.

Prva narodna tovarna kmetijskih in poljedelskih strojev

Jožef Pfeifer-ja

v Hočah pri Mariboru na Štajerskem.

Najnovejša

rezalnica za klajo.

K. M. G.

Širokost 315 mm (12 palcev), reže v osmih dolgostih od 6—60 mm.

Vsaka teh najnovejših rezalnic ima nogovnico, s katero se pomaga z nogo goniti. Porivanje krme izvršujeta dva železna zobnata valarja, od katerih zgornji se vzdigne, če se naloži preveč krme in se na ta način potrup stroja obvaruje. Prestavljanje rezne dolgosti se zgodi, ako se na nogovnici samo en del preporine. Na stolu spodaj sta dva mala kolesca za prevažanje stroja. Ta rezalnica je zaradi njene trpežnosti za gepelj pripravna. Ključ in posodica za olje se priloži.

== Cena 116 kron. ==

Jamči se eno leto.

Pumpa ali sesalka za gnojšnico

Ta sesalka je najpripravnejša za gnojšnico. Visoka je 3 metre, dá se pa tudi za eden ali dva metra zdaljšati, in je zavljo njene priprostosti in nizke cene pri kmetijah najbolj vpeljana

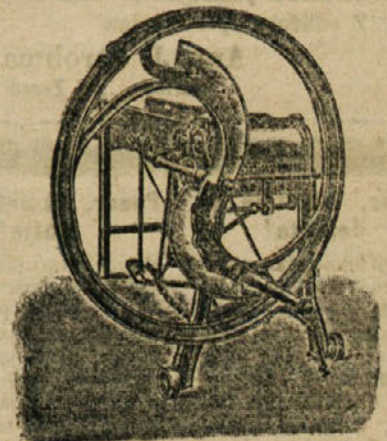
Cena 36 kron.

Cevi za zdaljšanje sesalke eden meter 6 kron.

Izdelujejo se tudi rezalnice S. R. H.

315 mm (12 palcev) široke, režejo krmo tudi v osmih dolgostih od 6 do—100 mm ali $\frac{1}{4}$ do 4 palcev, ravno s tistimi prednostmi in iste trpežnosti, in so še bolj pripravne za gepelj.

Jamči se eno leto.

Cena 136 kron.

Brana za travnike za iztrganje hmela

Ta slika predstavlja brano, ki je namenjena za iztrganje hmela na travnikih. Ima na eni strani krajše, na drugi strani daljše ostre zobe.

Širokost za enega konja 1250 mm **58 kron.** — Širokost za dva konja 1750 mm **84 kron.**

Za izdelovanje

diplom

za častne občane

po primerno nizki ceni
se priporoča

Tiskarna sv. Cirila
v Mariboru.

Kmetje, pozor!

Posnemalni stroji za mleko

so veliko boljše kakor drage centrifuge. Velika korist, posname mleko popolnoma in delajo čisto sami. Cena je vzlic temu zelo nizka: en komad **5 kron** in **9 kron.**

Natančen popis zastoj. Pred posrejenem blagom se svari.

Prodaja samo iznajditelj

5 (1)

Rudolf Gegenbauer,
Neulengbach (Nizjeavstrijsko).

Kupujte

NARODNI KOLEK!

Rodoljubi! Slovenci!

Spominjajte se ob vsaki priložnosti naše
družbe sv. Cirila in Metoda.

Ant. J. Strohmayr „pri Zvezdi“

Maribor, Gosposka ulica 11.

Izprodajalne cene.

Usojam si naznaniti cenjenemu občinstvu, da sem nakupil mnogo lepega blaga za poletje in da sem v stanu postreči z najlepšim in najnovjšim blagom.

Volneno blago vseh vrst 120 cm široko	0.35	gld.
Atlas-satin, krasni novi vzorci	0.35	"
Cajg za obleko	0.18—0.20	"
Cefir, siv	0.24	"
Sukno za moške obleke črno, barvno močno	1.20	"
Loden za štajerske obleke v vseh barvah	1.80	"
Kamgarn, črn, modar, čista volna	2.40	"
Močen cajg za hlače	0.68	"
Vojaško platno, močno, izborno	0.19	"
Rumene " za spodnje hlače	0.18	"
" " dvojne širokosti za rjuhe	0.42	"
Oxford za srajce, močen	0.25	"
Svila za predpasnike, čisto novi vzorci	1.80	"
Svilneni robci, 1 komad	0.95	"
Nogavice, v vseh barvah, 1 par	0.16	"

Pozor!

Posebno pa opozarjam na mojo zalogo zgotovljenih moških oblek in sicer prodajam!

Štajersko obleko, lepo izdelano z šamnatim napravnikom	8.50	gld.
Kamgarn obleko z atlas podšivom	11.50	"
Cajg obleko, močno, za delo	18.—	"
Sukneno obleko v vseh barvah	4.80	"
Suknene hlače, rižaste in gladke	8.—	"
Cajgaste hlače	2.80	"
	1.80	"

Vabim uljudno cenjene odjemalce, da pridejo k meni kupovat ali pa si naročijo po pošti; vzorec se zaradi pomanjkanja časa ne pošiljajo, Z odličnim spoštovanjem

Ant. J. Strohmayr
Maribor, „pri Zvezdi“.

Pozor, kmetice in dekleta!

V moji lekarniški praksi katero izvršujem že čez 25 let, posrečilo se mi je iznajti najboljšo sredstvo za rast las, to je Kapler št. II. Isti deluje, da postanejo lasi gosti, dolgi in odstranjuje prhljaj (luskine) na glavi. Cena (franko na vsako pošto) je 1 lončič 3 K 60 v, 2 lončiča 5 K. Treba, da si vsaka obitelj naroči. Prosim, da se naroči samo od mene pod naslovom: N. V r a n i š, diplomirani lekarnik, Zagreb, Jezuitske ulice št. 1. Denar se pošlje naprej ali s poštnim povzetjem. 29 5—3

Pozor, kmetje in fantje!

V moji lekarniški praksi katero izvršujem že 25 let, se mi je posrečilo sčasoma iznajti sredstvo za rast brk in las, proti izpadanju las in za odstranitev prhljaja (luskine) na glavi, to je Kapler št. I. Cena (franko na vsako pošto) je 1 lončič 3 K 60 v, 2 lončiča 5 K. Prosim, da se naroči samo od mene. Naslov je: N. V r a n i š, diplomirani lekarnar, Zagreb, Jezuitske ulice št. 1. Denar se pošlje naprej ali s poštnim povzetjem. 29 5—3

Svoji k svojim!

Slovinci, podpirajte samo obrti in gostilne somišljenikov, narodnjakov! — Ogibajte se trgovin nemškutarjev in naprejbedakov!

Kmetje, širite svoj stanovski list: Slovenski Gospodar.

Izhaja vsak četrtek in stane na leto s prilogo „Naš Dom“ vred za celo leto samo 4 krone, za pol leta 2 krone, za četrt leta 1 krono.

= Izdaja se sedaj v 8500 iztiskih. =

Samo eno naročilo zadostuje, da se prepričate, da niste nikdar v življenju tako po ceni kupili!

Rjuhe (prti) brez šiva, kompletna velikost, samo 80 krajcarjev!

Cene v goldinarjih.

Odeje iz fiancia, iz najboljših Himalaja volne, kompletno dolge in široke, 1 komad sedaj samo 1.10.
Obrisalke, za gospodinjske priprave, posebno močne, pol ducata 1.10.
Namizni prti, zelo trpežni, barvani, veliki, 1 komad —45,—65,—80, 1.—
Obrisalke za posodo, rudeče in modro pisane, pol ducata —65,—80, 1.20.
Namizni prti iz belega damasta, 1 kom. 1.10.
Servijete, iz platenega damasta, rožnati vzorci, pol ducata 1.10, 1.40.
Žepni robci, beli ali barvani, pol duc. —48.
Močno platno, belo, 20 m, 3.60.
Domače platno, 20 m, 4.20.
Vojaško platno, 20 m, 4.—
Posteljna oprava, barvana, 23 m, 4.50.
Močni šifon, najbolj. vrsta, 23 m, 3.60.
Konfekcijsko platno, belo, zelo močno, 1 komad 23 m, samo 6.60.
Atlas-gradl za postelje, bel, rožnat, 120 cm širok, 1 m 48.
Angin za napolnjevanje perja 120 cm širok, rožnate ali rumene barve, 1 m 45.
Obrisalke (frotier), beli, z lepimi reki 20.
Odeje (živane), iz najboljšega turškega kretona ali ruša, samo 1.90, 2.40.
Zastori, iz čipk ali volnati, dva dela, za eno okno, sedaj samo 1.80, 2.20.
Kavina garnitura, obstoječa iz 1 kavinega prta in 6 servijet, samo 1.20.
Suknene obleke za otroke od 3—9 let samo 2.20.
Štajerski kostimi za otroke od 3—9 let, sedaj samo 3.50 do 4.—
Suknena obleka za fante od 9—13 let samo 5.—
Suknena obleka za gospode, trpežna, vsaka velikost, samo 8.50.
Modna obleka za gospode, najfinejša, vsaka velikost, samo 10.— do 13.—
Suknene hlače za gospode, vsaka velikost, sedaj samo 2.30 do 3.—
Štajerska obleka za gospode, vsaka velikost, sedaj samo 11.50.

Volna v vseh barvah za ženske obleke, 120 cm široka, 1 meter —36.
Perkal za obleko in perilo, lepi vzorci, 1 meter samo —18.
Jegrova moška srajca, 1 kom 50, 60, 70.
Moške spodnje hlače iz rujavega platna ali cvilha, močne, 1 kom. 45, 3 kom, 1.40.
Koroški loden za moške obleke, eden meter samo 2.—
Kamgarn blago za moške obleke, eden meter samo 2.20.
Gradl za modrace, najbolj., 1 m —46.
Predpasnik iz črnega atlasta, —85.
Ženske nogavice, pletene, 1 par —18.
Moške nogavice, 1 par —16,—18,—20.
Hlačni cajg, 120 m za 1 hlače, —96.
Perkal robec, lepi vzorci, 1 kom. —30.
Slamnice (Strohsack). velike, iz najboljšega cvilha samo —80, 1.10.
Atlas-satin odeja, velika, z dobro belo volno napolnjena, samo 3.50.
Pukano perje brez prahu 1 kg 1.—, 1.80 in 1.60.
Ovratnik iz šifona, 1 komad 15, 18.
Srajca iz vojaškega platna 75.
Oxford srajca, močna 77, 85, 95.
Mollinos srajca, močna, 74.
1 predpasnik iz lincerskega druka, za nošo na obeh straneh 48.
Predpasniki za otroke (Schlieschürzen) močni, iz pisanega perkala, se dá prati
1 2 3 4 5 6 let.
80 85 88 42 46 50 kr.
1 matraca, enodelna, z afrikansko travo napolnjena 6.—
1 matraca, tridelna, z afrikansko travo napolnjena 7.—
1 matraca, žimnata, (Rosshaarmatratze), tridelna, 20— in 25.—
Delavske obleke iz plavega platna ali cvilha (Schlosseranzüge) 2.50.
1 modna kravata, svilnata, dolga 80, 35, 50
1 šifon srajca, fina 1.—, 1.30.
1 naprsje, belo ali pisano 80, 85.
Dežnik za gospode ali gospe 1.40, 1.80.
1 svilnati robec 85, 1.10, 1.30, 2.—.

Za naročila zadostuje tudi dopisnica.

Za naročila zadostuje tudi dopisnica.

Alojzij Gnušek,

Manufakturna trgovina

„Pri Amerikancu“

samo v Mariboru, Glavni trg.